

Uudenmaan yritystoiminta alueellisesti vahvasti erikoistunut

Uudenmaan ja sen osa-alueiden yritysten toimialarakenne poikkeaa selkeästi koko Suomen yritysten toimialarakenteesta. Uudenmaan osa-alueet poikkeavat enemmän koko maasta kuin lähinnä vastaavanlaiset vertailualueet: naapurimaakuntien suurehkot lähikaupungit ja muut suuret yliopistokaupungit.

Yritykset työllistävät Uudellamaalla vähän yli puoli miljoonaa ja koko maassa 1,4 miljoonaa ihmistä. Noin 80 prosenttia Uudenmaan yritystyöpaikoista on pääkaupunkiseudulla. Siten Uusimaa on keskimäärin hyvin pääkaupunkiseudun kaltainen. Helsingin osuus pääkaupunkiseudun yritysten työpaikoista on 60 prosenttia ja koko Uudenmaan alueen yritysten työpaikoista lähes puolet.

Yritysten toimialarakenne on varsin erilainen pääkaupunkiseudulla ja muualla Uudellamaalla. Lisäksi pääkaupunkiseudun suuret kaupungit poikkeavat melko selvästi toisistaan. Eli toimialarakenteeltaan Uusimaa on varsin heterogeeninen. Lisäksi pääkaupunkiseudun toimialarakenne poikkeaa selvästi muamme muista suurista yliopistokaupungeista.

Taulukko 1. Yritysten henkilöstö päätoimialoittain (%) vuonna 2009

Päätoimiala	Uusimaa	Helsinki	Espoo	Vantaa	Muut suuret yliopistok.	Koko maa
Tukku- ja vähittäiskauppa	20,2	16,7	25,7	26,2	16,1	17,5
Teollisuus	15,2	8,6	18,6	15,6	22,4	24,5
Informaatio ja viestintä	9,3	13,9	11,6	3,0	7,6	5,8
Kuljetus ja varastointi	9,3	7,3	4,9	20,5	8,0	9,2
Ammatti, tiede ja tekniikka	8,8	10,7	10,3	5,5	7,9	6,4
Rakentaminen	8,7	7,4	6,4	8,6	10,0	10,1
Hallinto- ja tukipalvelut	8,4	10,9	4,5	9,1	10,1	7,0
Rahoitus ja vakuutus	5,1	7,8	5,2	0,9	2,7	3,3
Majoitus- ja ravitsemus	4,5	5,6	2,8	4,0	4,3	4,3
Terveys- ja sosiaalipalvelut	3,0	2,9	2,8	1,5	4,1	3,5
Muut ja tuntematon	7,5	8,3	7,2	5,1	6,8	8,5
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Päätoimialoista Uudenmaan, Helsingin, Espoon ja Vantaan suurin työllistäjä on tukku- ja vähittäiskauppa ja koko Suomen teollisuus. Teollisuuden merkitys Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun yritystoiminnassa on selvästi pienempi kuin koko maassa. Itä- ja Länsi-Uusimaa ovat kuitenkin selvästi teollisempia alueita kuin Suomi keskimäärin. Keski-Uusimaa¹ on jokseenkin yhtä teollinen kuin Suomi keskimäärin.

¹ Kirkkonummen, Vihdin, Hyvinkään ja Sipoon rajaama alue.

Mitä yritystoiminnan erikoistumisella tarkoitetaan?

Yritystoiminnan erikoistuneisuutta (keskittyneisyyttä) mitataan seuraavasti: jonkin alueen kuten Uudenmaan tietyn toimialan työpaikkaosuus jaetaan saman toimialan koko maan työpaikkaosuudella. Suhteesta muodostetaan indeksi; koko maan indeksin arvoa merkitään luvulla sata jokaiselle toimialalle. Indeksia kutsutaan usein sijaintiosamääräindeksiksi. Siten Uudenmaan indeksin arvo kuvaa eri toimialojen suhteellista merkitystä samojen toimialojen koko maan suhteelliseen merkitykseen.

Taulukko 2. Yritystoiminnan erikoistuneisuus päätoimialoittain Uudellamaalla, sen suurissa kaupungeissa ja muissa suurissa yliopistokaupungeissa vuonna 2009, koko maa = 100

Päätoimiala	Uusimaa	Helsinki	Espoo	Vantaa	Muut suuret yliopistokaup.	Koko maa
Informaatio ja viestintä	162	241	201	52	131	100
Rahoitus ja vakuutus	156	240	158	28	82	100
Ammatti, tiede ja tekniikka	138	167	162	86	124	100
Hallinto- ja tukipalvelut	119	155	64	130	144	100
Tukku- ja vähittäiskauppa	115	95	147	150	92	100
Majoitus- ja ravitsemus	104	129	66	93	99	100
Kuljetus ja varastointi	101	79	54	223	88	100
Muut ja tuntematon	89	97	85	60	81	100
Rakentaminen	86	74	64	85	99	100
Terveys- ja sosiaalipalvelut	85	83	80	43	117	100
Teollisuus	62	35	76	64	91	100
Kaikki toimialat	100	100	100	100	100	100

Uudenmaan suurilla kaupungeilla omat erityispiirteensä

Helsingin suuri merkitys koko Uudenmaan yritystoiminnassa tulee ilmi myös päätoimialojen erikoistumisessa siten, että neljän erikoistuneimman päätoimialan järjestys on sama Helsingissä ja koko Uudellamaalla. Helsingissä ja Espoossa kärkikolmikkona ovat samat päätoimialat, mutteivät täsmälleen samassa järjestyksessä (taulukko 2). Vantaa on kovin toisenlainen alue kuin Helsinki. Espoota ja Vantaata yhdistää vahva tukku- ja vähittäiskauppa.

Päätoimialoja tarkemmalla luokituksella Espoo ja Helsinki ovat erikoistuneet voimakkaasti liikkeenjohdon konsultointiin ja Vantaa ei lainkaan. Vantaa on erikoistunut erittäin voimakkaasti lentoliikenteeseen ja sitä palvelemaan toimintaan sekä lisäksi mittaus-, testaus- ja navigointivälineiden ja -laitteiden valmistukseen.

Informaatio ja viestintää –päätoimiala on sisäisesti varsin erilainen Espoossa ja Helsingissä. Espoo on erikoistunut hyvin vahvasti viestintälaitteiden valmistukseen; Espoon indeksiarvo 512 ja Helsingin 52. Lisäksi Espoo on erikoistunut Helsinkiä selvästi vahvemmin ohjelmistojen suunnitteluun ja valmistukseen. Helsinki on puolestaan erikoistunut vahvasti elokuva- ja tv-toimintaan sekä kustannustoimintaan.

Taulukko 3. Yritystoiminnan erikoistuneisuus päätoimialoittain Uudenmaan suurilla osa-alueilla ja Uudenmaan ulkopuolissa suurehkoissa lähikaupungeissa, koko maa = 100

Päätoimiala	Keski-Uusimaa	Länsi-Uusimaa	Itä-Uusimaa	Pääkaupunki-seutu	Lähi-kaupungit	Koko maa
Rakentaminen	146	113	131	74	104	100
Tukku- ja vähittäiskauppa	125	96	82	116	104	100
Terveys- ja sosiaalipalvelut	125	139	76	77	79	100
Ammatti, tiede ja tekniikka	103	53	86	150	73	100
Kuljetus ja varastointi	102	95	85	102	111	100
Teollisuus	99	140	135	49	122	100
Muut ja tuntematon	84	106	84	90	89	100
Hallinto- ja tukipalvelut	78	56	68	131	97	100
Majoitus- ja ravitsemus	71	99	110	109	95	100
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	57	103	467	66	96	100
Rahoitus ja vakuutus	53	60	54	182	64	100
Informaatio ja viestintä	28	24	37	195	55	100
Kaikki toimialat	100	100	100	100	100	100

Uudenmaan osa-alueet jopa toistensa vastakohtia

Keski-Uudenmaan suurin päätoimiala on teollisuus ja toiseksi suurin tukku- ja vähittäiskauppa. Alue ei ole kuitenkaan erikoistunut teollisuuteen, vaan suurista päätoimialoista rakentamiseen ja tukkukauppaan. Tukkukaupan alatoimialoista alue on erikoistunut erittäin vahvasti elintarvikkeiden, juomien ja tupakan yleistukkukauppaan ja lisäksi muista suurista toimialoista juomien valmistukseen sekä nosto- ja siirtolaitteiden valmistukseen.

Länsi-Uudenmaan tärkein päätoimiala on absoluuttisesti ja suhteellisesti teollisuus. Alue on erikoistunut teollisista toimialoista metallituotteiden valmistukseen ja jalostukseen, sähkölaitteiden valmistukseen sekä paperin ja kartongin valmistukseen. Alue ei ole lainkaan erikoistunut tukku- ja vähittäiskauppaan, vaikka se on absoluuttisesti alueen toiseksi tärkein päätoimiala.

Itä-Uusimaa on erikoistunut alueensa suurista toimialoista öljynjalostukseen, muovien valmistukseen ja sähkön tuotantoon ydinvoimalla. Itä-Uusimaa ei ole erikoistunut tukku- ja vähittäiskauppaan, eli tilanne on sama kuin Länsi-Uudellamaalla. Itä-Uusimaa on erikoistunut päätoimialoista erittäin vahvasti sähkö-, kaasu- ja lämpöhuoltoon. Toimiala on kuitenkin absoluuttisesti varsin pieni työllistäjä.

Pääkaupunkiseutu kuten koko Uusimaa ovat vahvasti erikoistuneet informaatioon ja viestintään sekä rahoitus- ja vakuustoihintaan, joihin Keski-Uusimaa, Länsi- ja Itä-Uusimaa ovat kaikkein vähiten erikoistuneet päätoimialoista.

Uudenmaan osa-alueiden vertailualueet: suurehko lähikaupungit ja muut suuret yliopistokaupungit ovat enemmän koko maan kaltaisia kuin Uudenmaan alueet eli vähemmän erikoistuneita kuin Uudenmaan alueet. Tämä seikka korostaa omalla tavallaan Uudenmaan alueiden yritystoiminnan poikkeavuutta koko maan yritystoiminnasta.

Lähteet:

Tilastokeskus, yritysrekisteriaineisto 2009.

<http://tietopalvelu.uudenmaanliitto.fi/yritystoiminta>